

VEDIAU

Numèro 28 · Hereuèr 2023 · www.unitatdaran.org

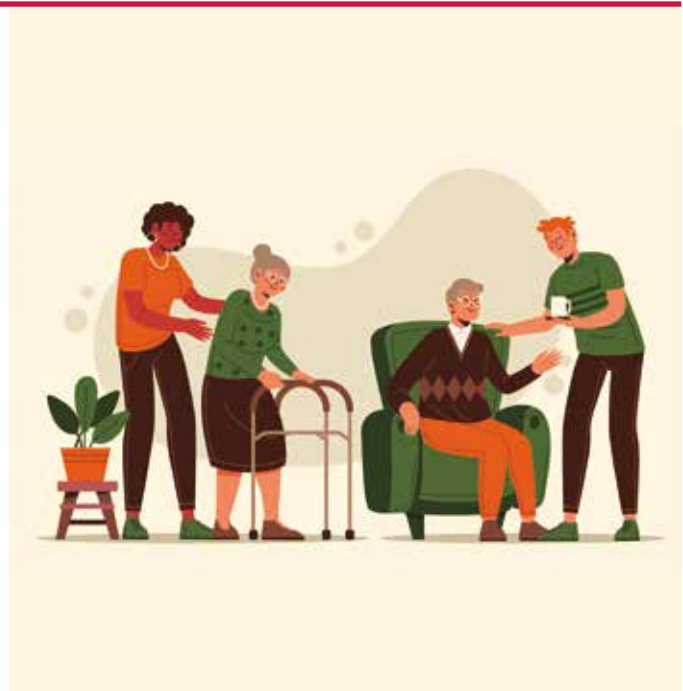

Eth govèrn d'UA en Conselh Generau d'Aran a implementat damb èxit eth prumèr Sistèma d'Atencion en Entorn Domiciliari qu'a permetut melhorar era vida des familhes araneses

**ERA QUALITAT DE VIDA DES PERSONES
EI ERA NÒSTA PRIORITAT**

Es persones en centre: eth SAeD aten dejà a mès d'ua trentia de persones ena Val d'Aran

Eth govèrn d'UA en Conselh Generau d'Aran metie en foncionament eth passat mes d'abriu eth **Servici d'Atencion en entorn Domiciliari (SAeD)**, ara disposicion des **persones granes, damb dependència o damb besonhs sanitaris e/o sociaus puntuaus** e es sues familhes, entà que poguen èster **atengudes enes sues cases, sense auer d'ingressar en espitau o en ua residència**. Un servici qu'enes darrèri mes a atengut a mès d'ua trentia de persones e que seguís ampliant-se e melhorant. Un servici de besonh e que respon ath principau objectiu d'UA: **possar accions e politiques ath servici des persones**.

Presentacion deth libre “El activismo tranquilo” de Nacho Corredor

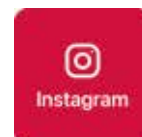
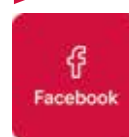
Eth passat mes de seteme, Unitat d'Aran organizèc era presentacion deth libre “El activismo tranquilo”, un **manifèst en favor dera conviuença** escrit peth politològ e analista politic **Nacho Corredor**. Ena presentacion **s'analizèc era actualitat politica e sociau**, reflexionant e parlant sus es darrèri succèssi qu'an mercat era istòria e coma an influït en nòste dia a dia.

Unitat d'Aran torne a organizar era campanha “Un joguet, ua illusion”

Un còp mès, **aguest Nadau UA a tornat a organizar ua campanha de remassada solidària** de joguets e materiau escolar entà ajudar a Pair Nadau e as Reis d'Orient. Aguesta dusau edicion de “Un joguet, ua illusion” a tornat a auer ua **grana acuelhuda** entre era poblacion aranesa, en tot remassar **tota sòrta de joguets e materiau escolar** que s'a despartit entre **ua trentia de mainatges e mainades** deth territòri.

Eth materiau que non s'a repartit entre es familhes sollicitantes, se donarà ara **empresa d'insercion sociolaborau “Troballes”**. D'UA ençà volem dar es **gràcies** a totes es persones qu'auetz participat ena campanha, demostrant era vòsta generositat e solidaritat!

Seguís-mos enes hilats sociaus!

E ara tanben en TikTok!

Marc Tarrau: candidat tara alcaldia en Naut Aran

Eth passat 15 de gèr auec lòc er acte de presentacion de Marc Tarrau coma candidat tara alcaldia de Naut Aran enes pròplèus eleccions municipaus deth mes de mai, a on metec de manifèst que: “dempús de vint ans de govèrns de Convergència Aranesa en Naut Aran, ei de besonh un cambi que pogue desvolopar un projècte clar entath municipi”.

La seva trajectòria política

- Va començar el seu compromís amb la política aranesa l'any 2002, quan va començar la seva militància a Unitat d'Aran.
- Va ser escollit, per primera vegada, president de l'EMD de Bagèrgue l'any 2015 i reelegit per aquest càrrec de nou l'any 2019 després de demostrar el seu saber fer a la localitat.
- El 2019 va ser escollit també regidor a l'Ajuntament de Naut Aran on, des de 2022 és el nou portaveu d'UA.
- La militància del partit el va escollir a l'últim congrés coma a secretari d'organització d'Unitat d'Aran.

Ganas de abrir una nueva etapa política en Naut Aran

El candidato a la alcaldía, Marc Tarrau, expresa su voluntad de: “trabajar con el mismo rigor y esfuerzo con el que lo he hecho durante estos últimos ocho años como pedáneo de Bagèrgue”.

Tarrau centra sus propósitos en abrir una nueva etapa política en el municipio: “**el acceso a la vivienda de los jóvenes araneses, el cuidado de nuestros pueblos y sus entornos y la mejora y adecuación sostenible de la movilidad en todos sus ámbitos, son ejes básicos de nuestro proyecto**”.

Para llevar a cabo este ambicioso proyecto, cuenta con un **equipo formado por hombres y mujeres totalmente comprometidos con el servicio público**, cuyo principal objetivo es poner a las personas en el centro de las acciones, mejorando la calidad de vida de los vecinos y vecinas del Naut Aran.

Una solución para la Residencia de Les: adaptamos el proyecto a la realidad

El principal objetivo de Unitat d'Aran allí donde gobierna es situar a **las personas en el centro de las acciones y las políticas** que se desarrollan. En este sentido, el gobierno de UA en el Conselh Generau d'Aran ha dedicado los últimos meses a actualizar y **adaptar a la realidad** el proyecto de la futura **residencia para mayores de Les** buscando soluciones viables para su gestión, conscientes de la preocupación que este asunto causa en la ciudadanía.

¿Qué medidas tomó UA al llegar al gobierno?

Ante esta situación, y con el objetivo de poner en funcionamiento la residencia lo antes posible, se encargó un **estudio económico con distintas posibilidades de gestión**:

La gestión directa por parte del **Conselh Generau d'Aran** presenta unas **pérdidas económicas de entre 200.000 € a 340.000 €** al año.

La **gestión** indirecta por parte de una empresa presenta **pérdidas económicas de entre 38.000 € a 75.000 €** al año. **Ninguna** de las **empresas** contactadas se interesó.

¿Por qué todavía no está en funcionamiento?

La obra todavía no ha finalizado

Se han producido diversos **retrasos** (agravados por la pandemia) **en la ejecución de la obra**, que **todavía no ha sido entregada** al Conselh Generau d'Aran. *Enero 2023*

No se consultó técnicamente ni se realizó **ningún estudio de viabilidad**, cuando los expertos ya advertían que las residencias no eran la solución a las problemáticas sociales del momento.

Se diseñó una residencia de **45 plazas que se modificó después a 65**. El número teórico de **plazas necesarias** en la actualidad es de entre **11 y 14**.

Proyecto mal planteado

El proyecto de esta residencia, promovido en la anterior legislatura, estuvo mal planteado desde el principio por distintos motivos:

No se realizó **ningún tipo de estudio de viabilidad económica**, ni para la **inversión**, ni para la **gestión**.

¿Qué medidas se han tomado para desencallar esta situación?

Tras los estudios realizados y reajustar las necesidades después de la pandemia, los últimos meses se han dedicado a **adaptar este proyecto a la realidad** del territorio y subsanar las deficiencias del mismo, y redactar el plan funcional de la residencia. Si no hay contratiempos de carácter técnico, la intención es **abrir este equipamiento por fases en los próximos meses**.

No se contempló **ninguna partida económica para equipamientos** ni para **mobiliario**.

Además, el gobierno de Unitat de Aran puso en funcionamiento el pasado mes de abril el **Servicio de Atención en el entorno Domiciliario (SAeD)**, un servicio hasta ahora inexistente en el Valle de Aran.

Desde su puesta en marcha, se ha dado servicio a **cuarenta familias** en sus propios domicilios, evitando ingresos en el hospital o residencia y **mejorando la calidad de vida de personas mayores, con dependencia o con necesidades puntuales** que impliquen una atención sanitaria y social de este tipo.

Promovem la conservació i defensa del patrimoni i cultura araneses

Al llarg dels últims mesos, UA ha dut a terme diferents actuacions per preservar i promoure el patrimoni històric i cultural de la Val d'Aran.

Campanar de Sant Andreu de Salardú: el govern de UA a la màxima institució ha impulsat **obres d'accessibilitat i millora** a aquesta infraestructura, juntament amb altres institucions, que no només garanteixen la seguretat de les persones, sinó que permeten que el **campanar sigui visitable**.

Església de Santa Maria de Vilamòs: UA ha dut a terme un drenatge del mur perimetral de l'església, molt afectat per la humitat, i s'ha **sanejat i restaurat la façana meridional**, on ha aparegut un **element esculpit** aparentment **tardoromà**, amagat fins al moment pel ciment.

Castèth Leon: El Conselh Generau d'Aran va dur a terme aquest estiu una sèrie d'accions conjuntes amb l'Ajuntament d'Es Bòrdes per **posar en valor les ruïnes de Castèth Leon** a través de panells informatius. Així mateix, el govern del Conselh va presentar un vídeo divulgatiu que reconstrueix aquesta fortalesa de gran valor històric.

Castèth de Pijauert: els governs de UA al Conselh Generau d'Aran i l'Ajuntament de Les col·laboraran al projecte de **posada en valor del castell de Les**, que ajudarà a posar en valor un element històric molt relevant pel municipi i que es pot convertir en un atractiu turístic de primer ordre.

Béns Culturals d'Interès Local: UA al Conselh Generau d'Aran ha declarat tant l'**església de Sant Joan d'Arties** com la **casa de Joanchiquet de Vilamòs Béns Culturals d'Interès Local** (BCIL), dotant-los així d'una protecció especial pel seu valor històric i patrimonial.

Església de Sant Fèlix de Bagergue: el govern de UA al Conselh Generau d'Aran a l'EMD de Bagergue han encetat una sèrie de millores a l'**església de Sant Fèlix** per solucionar els problemes d'humitats a l'**àbsida** i consolidar les pedres dels **contraforts** de l'església que donen al cementiri. A banda d'això, també s'han començat les obres al **campanar del s. XVIII** per a poder fer-lo **visitable**, donant així un valor afegit al poble.

Impulsam era innovacion en sector ramadèr

L'Abans de finalizar era primauera, eth govèrn d'UA en Conselh Generau d'Aran **despartirà entre es ramadèrs aranesi lèu 400 coliers GPS** qu'an de servir entà dotar-les d'un esturment que les facilite eth trabalh gràcies ad aguesta tecnologia e ath **plaçament d'onze antenes de cobertura LORA** per tota era Val d'Aran.

Es caps de bestiar que compden damb aguesti coliers seran geolocalizadi en zònes enquiara remòtes, en tot facilitar atau eth trabalh dera ramaderia deth país, en permetre-ne era **monitorizacion entath contròl deth bestiar e era prevencion d'atacs d'os**. Un projècte que se hig ara rèsta d'accions en matèria d'innovacion impulsades a trauès deth **Hub d'Innovacion HèPic**.

Tecnologies pionèras entàs rescats en montanha

Eth govèrn d'UA en Conselh Generau d'Aran apòste pera **innovacion e digitalizacion** des diferents sectors entà plaçar era Val d'Aran coma **territòri referent**. Un bon exemple n'ei era implementacion d'un nau esturment de **recerca en montanha**, ua campana SAR Recco que permet detectar as personas en un terren fòrça ampli e d'ua forma mès rapida. Era Val d'Aran ei, a dia d'aué, er **unic territòri de tot er Estat e tot eth Pirenèu** en compdar damb aguest esturment.

Ath delà, laguens deth projècte de cobertura LORA, s'a plaçat en **Refugi dera Artiga de Lin un punt de connexion satellitau** que permet contactar damb era Sala de Contròtle de Pompièrs-Emergències de Casau, ua hita que permet **melhorar era seguretat des personas** en ua zòna fòrça transitada e qu'enquia ara demoraue incomunicada pr'amor dera manca de cobertura.

Prumèr espaci coworking dera Val d'Aran

A trauès deth **HUB d'innovacion HèPic**, UA en Conselh Generau a implementat eth **prumèr espaci coworking dera Val d'Aran**, qu'enes sòns primèri mesi de foncionament compde damb fòrça bona acuelhuda per part, autand de personas emprenedores deth territòri, coma de personas que visiten Aran e an de besonh un espaci des d'a on teletrabalar.

Pedanies

Nou mobiliari al parc infantil a Casau

L'EMD de Casau ha finalitzat els treballs de subministrament i instal·lació de **mobiliari al parc infantil d'accés a Casau**, on ara es compta amb un espai multi jocs infantil, una porteria de futbol i una cistella de basquetbol, i on també s'ha instal·lat un **nou enllumenat**. Aquesta intervenció ha comptat amb una inversió per part de l'EMD de **11.231 €**.

Aubèrt cuenta ya con sala social

Por primera vez en la historia, Aubèrt cuenta ya con una **sala social y un parque infantil**, ubicados en la antigua escuela de Eth Rosèr. La EMD ha invertido en este nuevo equipamiento un presupuesto de alrededor de **80.000 €**.

Manteniment en Camin de Riba de Cal

UA ena EMD de Betren a invertit lèu 6.000 € ena **neteja e desbrossament deth Camin de Riba de Cal e eth pònt sus er arriu Garona**. Damb aguesta intervencion se melhore er estat d'aguest endret e se mantien condicionades es vies entà poder passejar enes melhors condicions.

Obres de millora a la carretera de Gausac

S'ha finalitzat ja la **primera fase** de les obres de millora de la pavimentació a la **carretera de Gausac**, una intervenció que té com a objectiu **millorar l'accés de Gausac des de Vielha**, organitzant aquest endret per evitar un aparcament descontrolat de vehicles, especialment en èpoques d'alta afluència turística. La intervenció, valorada en gairebé 370.000 €, compta amb un finançament de **180.000 € per part de l'Ajuntament de Vielha e Mijaran**, i es reprendrà quan les condicions meteorològiques ho permetin.

UA complementa l'oferta esportiva i d'oci per als joves a Vielha

Amb l'objectiu de donar resposta a una **demanda reiterada de la joventut** del municipi, el govern d'UA a l'Ajuntament de Vielha e Mijaran ha creat un **nou equipament d'skatepark** a la zona del Solan de Vielha.

El consistori ha destinat 128.000 € per la construcció d'aquesta nova infraestructura, que ha tingut un gran èxit entre la mainada i joventut del territori, de la mateixa manera que l'ha tingut també l'altra nova infraestructura del municipi, la **pista poliesportiva exterior de Vielha**, inaugurada aquest estiu.

Redubertura dera pista de gèu

Eth govern d'Unitat d'Aran en Ajuntament de Vielha a arthenhut **tornar a daurir era pista de gèu deth Palai de Gèu** e, en tot apostar peth **potenciau deth municipi en diuersi espòrts**, eth consistori torne a impulsar es **corsi de patinatge** dirigidi entara joenessa.

D'aguesta manèra, UA torne a aufrir eth **100% des servicis deth Palai de Gèu** qu'èren abituaus abantes dera sua arturada forçada per un problèma fòrça grèu ena estructura, qu'obliguèc ar Ajuntament de Vielha e Mijaran a barrar era installacion en abriu de 2021.

Unitat d'Aran trabaja para garantizar el acceso a la vivienda

El equipo de gobierno de UA en el Ayuntamiento de Vielha e Mijaran ha impulsado la modificación de las Normas Subsidiarias y Complementarias de Planeamiento de la Val d'Aran para **regular las viviendas compartidas**, un ámbito en el que, hasta ahora, no existe una regulación urbanística.

Para Unitat d'Aran es fundamental garantizar el **derecho fundamental de acceso a la vivienda** para los vecinos y vecinas del territorio, por ello, desde Vielha e Mijaran se pretende **regular las licencias de viviendas turísticas compartidas** para buscar una solución a la problemática de falta de vivienda de alquiler que existe en el municipio.

Además, el equipo de gobierno ha anunciado ya que **pone a disposición del Instituto Catalán del Suelo (Incasòl)** y distintos **promotores terrenos de propiedad municipal** para poder construir en ellos **vivienda social**.

Con esta iniciativa se busca acabar con la dificultad que supone actualmente, para vecinos y trabajadores, acceder a una vivienda estable, a consecuencia de los altos precios en el sector inmobiliario, muy marcados por la actividad turística, especialmente, en la temporada de invierno.

UA continúa trabajando para garantizar así el acceso a una vivienda a un precio digno, que asegure la habitabilidad, la convivencia y el descanso de toda la ciudadanía.

Avança el projecte de fer visitable el Castell de Les

Unitat d'Aran a l'Ajuntament de Les avança amb el seu **projecte de fer visitable el Castell de Pijaoèrt de Les**, un projecte que té com a objectiu **preservar el patrimoni material i històric del municipi**, així com potenciar el projecte de **Vila Medieval** i desenvolupar una estratègia per a donar a conèixer, posar en valor i preservar aquest patrimoni tan especial i característic.

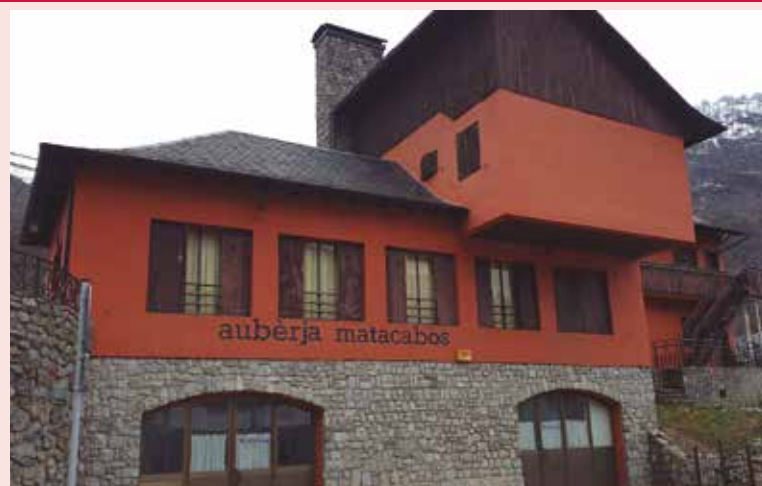
Amb aquesta actuació, amb la qual es duran a terme **treballs de consolidació del castell, la muralla medieval i el recreixement de la torre**, l'Ajuntament fa una aposta ferma pel patrimoni, la història i la cultura del municipi i posa així en valor la riquesa dels béns i el casc antic de Les.

El gobierno de UA en Les instala dos nuevos puntos de información general y turística

Con el objetivo de dar a conocer y explicar los atractivos y activos de Les, el equipo de gobierno de UA en el Ayuntamiento ha instalado dos tótems de información general y turística que **facilitan una primera imagen muy visual** de los atractivos generales de la Val d'Aran y más concretos del municipio. Se puede acceder también a videos explicativos de las Fiestas del Fuego, información de la ruta del Camino de Santiago Aran Pirineos o rutas de senderos y BTT, con caminos e itinerarios reseñados.

Nau depòsit d'aigua dera Cauvèra

Er equip de govèrn d'UA en Ajuntament de Les s'a bastit eth **nau depòsit d'aigua dera Cauvèra**. Damb aquesta ampliació, s'a aumentat era capacitat de magazematge d'aigua e permet **gestionar eth suministro e es manteniments des instal·lacions** d'ua forma més practica e eficient.

Rehabilitacion dera Aubèrja de Matacabòs

Eth govèrn d'UA en Ajuntament de Les receberà **342.000 € entara reforma dera Aubèrja Matacabòs** gràcies as subvencions PIREP deth Ministèri de Transpòrts, Mobilitat e Agenda Urbana.

Eth projecte de **rehabilitacion d'aguesta bastissa** contemple era **actualizacion des instal·lacions**, era lum e eth cauhatge, e eth cambi des barraments exteriors atau coma des isolaments dera cubèrta, que permeterà que s'optimize era demanda e eth consum energetic damb sistèmes més eficient e sostenibles.

Aguesti trabalhs son ua **grana oportunitat** entàth municipi pr'amor que permeterà **dispausar d'ues instal·lacions entà implementar diuèrses activitats** enes que se i trabalhe d'un temps ençà, damb iniciatua publica privada e diuèrses associacions.

Creació de noves zones lúdiques i esportives

Amb l'objectiu de **fomentar la pràctica esportiva i diversificar l'oferta d'oci** entre la joventut del municipi, Unitat d'Aran ha creat un nou half pipe a la zona esportiva de la Cauarca. Una infraestructura nova que complementa aquesta instal·lació i que respon a les demanes i necessitats de les persones joves de Les.

Renovació del casc antic: primera fase executada i la segona, per la primavera

Les obres de la primera fase de renovació del centre històric de Bossòst han finalitzat. Aquestes han afectat als carrers de **Sant Antòni, Deth Nòrd i Casteràs**. El consistori preveu executar, a partir de la primavera, la segona fase cap als carrers de **Sant Joan Cristòfom, Arnan i Sant Cerat**.

A banda d'aquesta renovació del casc antic, l'Ajuntament de Bossòst ha licitat i adjudicat les obres de millora dels carrers de **Sant Fabian, Marra i la travessia de Sorieus**, amb un pressupost de 70.000 € que compta amb finançament de la Diputació de Lleida. Els treballs s'iniciaran a partir de la primavera.

Projectes de renauiment der enlumenat public e de melhora der aigua municipau

Er equip de govern d'UA en Ajuntament ven d'adjudicar era **reforma der enlumenat public des carrers de Cap dera Vila** entà adaptar-les ara naua normativa e contribuir atau ara melhora luminica. Era actuacion, avalorada en lèu 40.000 èuros, compde damb ua subvencion dera Deputacion de Lleida.

Atau madeish, eth consistori a adjudicat **diuèrses òbres de melhora deth sistèma d'abastament, distribucion e tractament der aigua**, despartida en dues accions, ua de 60.000 èuros, damb finançament dera Agència Catalana der Aigua, e ua dusau de 90.000 èuros, damb subvencion dera Deputacion. Atau, er Ajuntament demore melhora substanciaument aquest servici basic entara ciutadania.

Adquisición del antiguo cine

El gobierno de UA en el Ayuntamiento de Bossòst ha iniciado el **proceso de adquisición del edificio del antiguo cine**, propiedad de la Diócesis de Urgell. Después de un tiempo de negociación, el consistorio ha llegado a un acuerdo con el obispado para la compra de este equipamiento. Una vez adquirido, el Ayuntamiento **consultará a los vecinos los posibles usos para el nuevo equipamiento municipal**.

Apuesta por los parques infantiles

El Ayuntamiento de Bossòst ha iniciado los trámites para **renovar y ampliar los parques infantiles para el juego y el ocio**, empezando por el área recreativa del centro de apoyo familiar, en la Zona Deportiva. Con este proyecto, UA pretende dar respuesta a un proyecto encarado a cubrir una necesidad muy esperada por las familias del pueblo.

Adequacion der airau de Còth Barètja entara creacion d'un parc culturau de montanha

Er Ajuntament de Bossòst a prebotjat diuèrses actuacions en **parçan d'Aubàs e Còth de Barètja** entara creacion d'un **parc culturau de montanha**, d'acòrd damb eth finançament autreat per miei deth programa europeu Leader. Aquestes accions an consistit en **condicionar er itinerari, melhora es dus airaus de parcatge** e plaçar dues **barrèras entà regular es accèssi enes epòques de màger afluència**. Tanben s'a **reabilitat era cabana de Còth de Barètja**.

Damb aquestes accions, qu'an comptat damb ua inversion de 35.000 èuros, UA en Ajuntament de Bossòst contribusís ara **preservacion d'aguest espaci d'interès paisatgistic, naturau e culturau**, coma un des punts d'interès mès subergessents deth municipi.

Quini son **es rèptes dera Val d'Aran** tath sègle XXI?

Eth passat diuendres 18 de noveme s'amièc a tèrme era jornada que jos eth titol "**Quini son es rèptes dera Val d'Aran tath sègle XXI?**" tractèc, dera man de representants dera societat civila e cargues publics, debàter sus es **desafiaments qu'Aran enfronte tàs pròplèus ans** e sus quines son es possibles **solucions** entà afrontar-les.

En acte, que siguec dubèrt tath public, i preneren part representants e cargues d'Unitat d'Aran que compartiren punts d'enguarda damb representants dera societat civila der àmbit dera **tecnologia, empresariat, ambientau e emprenedors**.

Era jornada de debat se dividic en dus blòcs, un que tractèc sus "**Economia e innovacion. Un binòmi de besonh**" e en aute se debatec ath torn de "Quin modèl de desenvolopament territorialu entà Aran?".

Damb aquestes trobades, Unitat d'Aran preten animar ara societat aranesa a debàter sus eth **futur dera Val d'Aran** e es accions que son de besonh entà arténher un **modèl social, economic e territorialu just, sostenible** e que garantisque era qualitat de vida dera ciutadania.

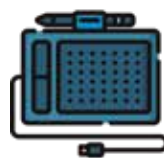
INNOVACIÓN

**Retención y
retorno del
talento joven**

**Impulsar la
innovación
en el tejido
económico**

**Avanzar
en la
digitalización**

**Colaboración
público-privada
para implementar
proyectos
pioneros**

¿Cuáles son los retos de Aran para el sXXI?

¿Cuáles son los retos de Aran para el sXXI?

QUINI SON ES RÈPTES DERA VAL D'ARAN TATH SÈGLE XXI ?
Jornada organizada per Unitat d'Aran
Diuendres, 18 de noveme
17:00 ores en Parador de Vielha

PROGRAMA
Presentacion der acte, Marc Tarrau, president dera E.M.D de Bagergue e secretari d'organizacion d'UA

"Economia e innovacion. Un binòmi qu'ei de besonh" damb era participacion de:

- Juan Antonio Serrano, alcalde de Vielha e Mijaran e conselhèr de promocion economica deth Conselh Generau d'Aran
- Albert Ribera, empresari
- Andreu Cortès, alcalde de Les e conselhèr generau
- Eisharc Jaquet, engenhair industrial. President dera Associacion de Innovacion en Territoris de Montanha
- Guillem Piris, engenhair geològ e doctor en geologia

Modèrre: Alberto López, Zau tinent d'alcalde de Vielha e Mijaran

Intervencion de Paco Boya, secretari generau tath rèpte demografic e president d'UA: "Eth desvolopament territorial coma rèpte"

"Quin model de desvolopament territorial volem entà Aran?" damb era participacion de:

- Rosa Mirat, alcaldesa d'Es Bòrdes
- Xavi Llana, alcalde d'Alt Àneu
- Oriol Sala, conselhèr de gestion ambientau deth Conselh Generau d'Aran e alcalde de Vilamós
- Sara Arjó, biològa

Modèrre: Amador Marqués, alcalde de Bossòst e conselhèr de governacion deth Conselh Generau d'Aran

Clausura der acte a cargue de Maria Vergés, sindica d'Aran e secretària generau d'Unitat d'Aran

Places limitades. Se pèrque confirmacion d'assisténcia en info@unitatdaran.org / 973 64 23 93

UNITAT D'ARAN UA

DESARROLLO TERRITORIAL

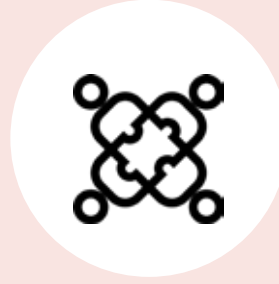
AUTOGOBIERNO

Alcanzar las **mayores cuotas** posibles de **autogobierno**

SOSTENIBILIDAD

Obtener un modelo de **desarrollo territorial sostenible** en todos los ámbitos: **social, ambiental, territorial y económico**

COHESIÓN SOCIAL

Preservar la lengua y cultura, no sólo como un elemento identitario clave, sino como eje vertebrador de la **cohesión social**

AUTONOMÍA

Consolidar la **autonomía política** de Aran como garantía para mantener la **gestión y decisión** desde el **propio territorio**

Un des principis que regís a Unitat d'Aran d'ençà dera sua creacion, hè dejà mès de quaranta ans, a estat tostemp eth de **defensar un projecte politic** que permite arténher es **majors quòtes d'autogovèrn** possible e eth **reconeishment efectiu**, en toti es àmbits, des drets nacionaus e istorics d'Aran. E tot açò, damb er objectiu de plaçar aguest projecte **ath servici des persones**, entà deféner valors fonamentaues coma **era libertat, era igualtat, era justícia sociala o era sostenibilitat**, qu'ajuden a respóner as besonhs e rèptes dera societataranesa.

Aguest ei eth compromís e eth trabalh qu'es òmes e hemnes d'Unitat d'Aran amiam a tèrme, deth prumèr dia estant, enes institucions enes qu'èm presents, ja sigue enes govèrns coma ena oposicion. Ena maxima institucion d'Aran, eth Conselh Generau d'Aran, eth nòste principau prètzhèt ei precisaments eth de **consolidar era autonomia politica d'Aran**, pr'amor que sonque atau, fonamentant er

autogovèrn d'Aran, serà possible poder atier precisaments aqueri rèptes, presents e futurs, as que mos auem d'enfrontar. E, sense cap dubte, Unitat d'Aran ei er **unic partit damb era capacitat** de pode'c hèr pr'amor qu'a demostrat, sobradaments, era **solvéncia de besonh entà gestionar eth país**, ua solvéncia que se refòrce pr'amor qu'èm tanben er unic partit que compde damb es totes es complicitats possibles dehòra d'Aran.

Ac auem demostrat hènt front a ua pandemia, ua crisi sanitària e sociala a nivèu mondial, evitant qu'arrés demorèsse endarrèr en toti es sentits e ac demostram cada dia ath capdauant des nòsti ajuntaments e coma partit ena oposicion, damb responsabilitat, sentit institucionau e **damb un projecte clar entà Aran**.

Açò ei çò que mos definís coma partit, eth **trabalh e compromís** dera nòsta gent que se reflèxe enes resultats, grani o petiti, qu'artenhem cada dia. E en aquerò seguirem, tostemp, comprometedu e comprometedes.

Maria Vergés
secretària generau d'UA

Unitat d'Aran renauís eth sòn protocòl de relacion damb eth PSC

Dempús de 30 ans de relacion andús partits renauiren eth passat mes de deseme eth sòn **protocòl de relacion** dera man dera Secretària Generau d'UA, Maria Vergés, e deth Prumèr Secretari deth PSC, Salvador Illa. Un protocòl que se base ena leiautat e respècte mutuau e ena autonomia des sues formacions.

Entà Maria Vergés: **"UA e PSC representen un clar exemple de coma se pòt gestionar era diversitat deth respècte ençà"** e higie que **"es govèrns d'UA, coma es deth PSC, son sinonim de solvencia e bona gestion"**.

Paco Boya, president d'UA, higec que **"era relacion entre UA e PSC a estat ua relacion d'èxit qu'a permetut qu'era Val d'Aran age auut veu e supòrt enes institucions catalanes"**.

Eth govèrn d'Unitat d'Aran en Canejan melhore era seguretat viau en parçan dera Mòla

Er Ajuntament de Canejan a amiat a tèrme un **renauiment deth parçan dera mòla**, en tot trabalhar en un tram de 100 mètres de longada dera carretèra principau d'accès ath pòble.

Damb aguesta actuacion se **melhore sustanciaument era seguretat viau** des vesins e vesies de Canejan, atau coma de toti es usatgèrs qu'empleguen aguesta via.

Mejoras en la sala social de Canejan

En los próximos días está previsto que el consistorio de Canejan lleve a cabo una intervención de **mejora en la sala social del pueblo**, instalando un nuevo equipo de sonido para que los vecinos cuenten con un equipamiento público más dinámico.

Con este tipo de actuaciones, UA busca **mantener sus equipamientos públicos** en las mejores condiciones para poder ofrecer a las personas que habitan en el pueblo espacios adecuados a sus necesidades.

UA duu a terme un drenatge al barranc del "gotèr de Naviàs"

El govern de UA a l'Ajuntament de Canejan ha realitzat una actuació per **millorar el drenatge del barranc del "gotèr de Naviàs"** amb formació de pas subterrani, murs i proteccions.

Gràcies a aquesta intervenció es **millora la seguretat** de veïns i visitants del poble, ja que el barranc creua la carretera d'accès a Canejan.

Eth govèrn d'UA en Ajuntament de Vilamòs melhore es captacions d'aigua

Er equip de govèrn d'UA en Vilamòs a començat aguesta tardor es òbres de melhora ena captacion "uelhs dera hònt" entà esvitar pèrtes deuant era escassetat d'aigua que patís eth municipi.

Era actuacion consistís en cambiar part dera canoada que patie pèrtes per ua de naua e substituir tanben trams de canoada d'uralita, ath delà d'anullar sèt arquetes des ans cinquanta damb henerècles per dues de naues que facilitaràn evitar maudespèner aigua.

Ath delà, entà **melhorar era seguretat ciutadana**, UA implantarà en nuclèu de Vilamòs ua **caseta accessible** a tot eth mon entà que, **en cas d'incendi**, se pogue anar a cercar eth **materiau de besonh** entà hèr front ara situacion mentre arriben es Pompièrs.

UA inicia la pavimentación de la última fase de la Calle Saplan en Vilamòs

Unitat d'Aran en el Ayuntamiento de Vilamòs ha iniciado la **pavimentación de la última fase de la Calle Saplan**. Del mismo modo que se hizo en las dos fases anteriores, se cambiará el pavimento, que se encontraba en un estado muy deteriorado, **ajustando así la estética al entorno, mejorando la seguridad de los viandantes y facilitando su mantenimiento**. En esta última fase también se han cambiado las tuberías, buscando un nuevo trazado y evitando problemáticas de inundaciones en garajes de vecinos de la zona a causa de las lluvias.

Unitat d'Aran millora l'eficiència energètica a l'enllumenat d'Era Bordeta

Buscant treballar per obtenir una millor eficiència energètica i estalviant vora al 40% de la despesa de la llum, l'equip de govèrn de Vilamòs i Era Bordeta a substituït tot l'enllumenat del **nucli d'Era Bordeta**.

A més de canviar les llums per uns LED de menys despesa, s'ha millorat també estèticament tot l'enllumenat, **soterrant cables i canviant els fanals** per uns de més bonics.

Er equip d'UA actue ena Pista d'Uishèra

Eth govèrn d'UA en Ajuntament de Vilamòs pavimentarà es prumèri 120m dera **pista que da accès a Uishèra**, en tot connectar eth Carrèr Campasèra damb eth Carrèr Sant Antòni, cimentant eth paviment de terra actua.

Aguesta actuacion **permeterà as vesins dera zona circular damb major seguretat, facilitarà era neteja** de nhèu en iuèrn e se darà un melhor accès as depòsits municipaus en futur.

Metem en valor er auviatge de Castèth Leon

Entà Unitat d'Aran, **promocionar e protegir er auviatge culturau e istoric** dera Val d'Aran ei un ahèr d'absoluta prioritat. Per aguest motiu, es govèrns d'UA en Ajuntament d'Es Bòrdes e en Conselh Generau d'Aran an collaborat en tot cercar **promocionar e dar a conéisher era istòria de Castèth Leon** e an amiat a tèrme un **video divulgatiu** que rebastís aguesta fortalesa. Ath delà, ei previst tanben plaçar **pannèus informatius** que permeten comprèner melhor es roeines dera major fortalesa d'Aran.

Dinamizamos Es Bòrdes a través de nuevas actividades y servicios

El gobierno de UA en el Ayuntamiento de Es Bòrdes quiere ofrecer a su ciudadanía **actividades y servicios para dinamizar el municipio**, es por ello que ha creado el nuevo **parque de adultos en la zona de la creu** para que la gente mayor pueda realizar ejercicio, se ha recuperado la **Fiesta Mayor de Benòs con actividades** para los vecinos y vecinas y se organizó una **jornada de baile country**.

Renovació de l'enllumenat públic

Gràcies a la subvenció de la Diputació de Lleida, a **Es Bòrdes i Begòs** s'ha procedit a fer el **canvi de l'enllumenat públic**, que s'ha substituït per **llum LED**, adaptant-se així a la nova normativa i contibuint a la **millora lumínica**. L'inversió total ha estat de 125.000€.

Mejoras en el depósito de Es Bòrdes, Benòs, Begós y Arró

El gobierno de UA ha llevado a cabo este verano, gracias a la subvención de la Diputación de Lleida, una inversión de más de **55.000 € en el depósito** de Es Bòrdes, Benòs, Begós y Arró, instalando distintos elementos técnicos que **mejoran el funcionamiento de estas instalaciones y la calidad del agua**, velando así por los intereses de los vecinos y vecinas.

Treballs de millora i manteniment al municipi

UA ha dut a terme els darrers mesos tota una sèrie de millores a Es Bòrdes, com el treball realitzat a l'**accés al cementeri**, la reparació urgent del **desguàs general del poble** (que passa per l'interior de l'escola) que es va veure afectat a causa de les intenses tronades del mes d'agost, s'ha finalitzat també, després de dos anys de treball, l'ampliació del **carrer del centre d'Es Bòrdes** amb la seva delimitació.

A causa dels episodis de pluges d'enguany, s'ha instal·lat una nova reixa de desguàs al carrer de les Moletes per **evitar noves inundacions** als veïns de la zona. Aquest estiu, l'Ajuntament va dur a terme una **neteja de la mala herba dins el nucli urbà de Benòs** per disminuir el risc d'incendis a causa de les altes temperatures. Per últim, amb el pla de camins, s'ha **recuperat el camí de la Coma de Vic** i es té previst reparar el **Camí d'Arieu**, fet malbé a la sortida d'Arró.

UA met en valor eth nuclèu d'Arró

Damb era voluntat de melhorar era imatge deth **nuclèu d'Arró**, Unitat d'Aran en Ajuntament d'Es Bòrdes a **apariat es zònes mès envielhides deth pòble e dignificat era zòna** entà incentivar eth sòn atractiu. D'un costat, s'a apariat era **façada dera Casa dera Vila** damb ua naua senhalizacion, ua capa de pintura e er apariament deth balcon. Per aute costat, s'an plaçat un totau de **25 jardineres** enes espacis publics.

Unha i Bagerque renoven la Cabana de Moredo

Les presidències d'UA a les EMDs de Bagerque i Unha han dut a terme una **col·laboració per adequar la Cabana de Moredo**, una infraestructura que permetrà a ramaders, veïns i visitants, disposar d'un **refugi on pernoctar en cas de mal temps** a la zona de Varradòs.

Els treballs han consistit en **pintar les parets i finestres, pavimentar el terra, millorar les lliteres, la xemeneia i els mobles** de la cabana per evitar actes vandàlics. S'han col·locat bancs i una taula on poder menjar. S'ha adquirit material per poder encendre el foc, poder cuinar i productes de neteja per poder mantenir aquest espai públic. També s'ha millorat i revisat la teulada i s'ha canviat la porta d'accés per una partida per poder obtenir més llum i una major seguretat quan es pernocta.

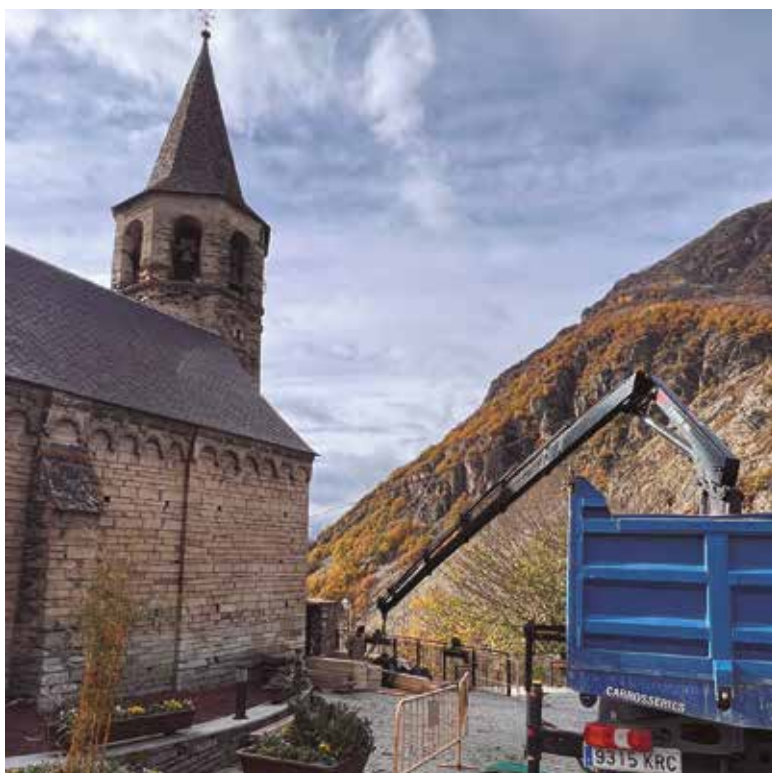
Aquesta actuació s'enquadra dins el Fons de Millores de les Muntanyes de Bagerque i Unha, on **ambdues pedanies inverteixen en les muntanyes comunals** amb la millora dels seus equipaments, que són titularitat de les dues EMDs.

Bagerque

Eth govèrn d'UA amie a tèrme diuèrses òbres de melhora en Bagerque

Era EMD de Bagerque a iniciat es òbres en **campanau dera Glèisa entà melhorar era estructura d'escalas** deth sòn interior, fòrça maumesa peth temps. Uns trabalhs que permeteràn hèr aquest espaci visitable.

S'an finalizat es **òbres deth carrèr Lagoarto e Pontet** de Bagerque, uns trabalhs qu'an permetut era separacion des aigües residuaus e pluviaus e eth renaument deth paviment damb un materiau resistent as inclemències meteorologiques.

Ath delà, era EMD a abaratit es **còsti energetics** pendent aquest mes de deseme, en tot **implementar un sistèma entà amortar es lums de Nadau** a compdar dera 1 dera maitiada. Uns trabalhs de melhora dera eficiència energetica qu'acabaran damb eth **renaument der enlumenat public a un sistèma LED** ena part deth casc antic.

La EMD de Unha mejora la accesibilidad del pueblo en distintos puntos

Unitat d'Aran en la EMD de Unha ha trabajado en los últimos tiempos en dos obras importantes para el mantenimiento general del pueblo. La primera es la **mejora del puente románico situado en la entrada del pueblo**, cuya estructura se encontraba dañada por el paso del tiempo y la riada del año 2013. Con la intervención llevada a cabo, **se mejora su estabilidad** y, con ello, la **seguridad de los usuarios** y la accesibilidad al pueblo de Unha.

La segunda es la **ampliación de la Calle Santa Eulàlia**, que permite dar un nuevo **acceso para vehículos a la Calle Mayor**.

Además, la EMD ha colocado también un **semáforo para mejorar la accesibilidad** al pueblo en temporadas de alta afluencia, un sistema que busca evitar las problemáticas históricas que suponía la entrada al aparcamiento principal de Unha, ya que para acceder a él hay que atravesar una calle muy estrecha que no permite el paso de dos vehículos a la vez.

Arties e Garòs

La proposta de UA que Arties i Garòs passin a formar part de “Los pueblos más bonitos de España”, una realitat

Els pobles d'Arties i Garòs han entrat a formar part aquest 2023 de la xarxa de “**Los pueblos más bonitos de España**”, i el passat 19 de gener van rebre la seva acreditació oficial a l'acte celebrat a la Fira Internacional de Turisme (FITUR) de Madrid.

El grup de UA a Arties i Garòs **va sol·licitar** a la presidenta de l'EMD que dugués a terme totes les gestions necessàries perquè aquests dos pobles poguessin **formar part de la xarxa**, ja que, vista l'experiència tan positiva que ha tingut a Bagargue, considerava que podria ser una **proposta molt beneficiosa per ambdues poblacions**.

Unitat d'Aran mostra la seva satisfacció davant aquesta bona notícia i continuarà treballant per **impulsar el potencial d'Arties i Garòs** i millorar la qualitat de vida de la seva ciutadania.

Unitat d'Aran reclama la creació d'un centre cultural al territori

UA treballa, des de la màxima institució aranesa, per aconseguir l'actualització del **traspàs en matèria de cultura i llengua**, un àmbit bàsic perquè, sense llengua i cultura la institució no tindria raó de ser.

Dins aquesta àmbit, els governs d'UA al Conselh Generau d'Aran i Ajuntament de Vielha e Mijaran també han reclamat al Departament de Cultura de la Generalitat la **creació d'un centre cultural a la Val d'Aran**, tot aportant una proposta concreta de tipologia i necessitats. Cal recordar que, a dia d'avui, **Aran és l'únic territori del Pirineu que no compta** amb un equipament d'aquest tipus on es puguin realitzar activitats culturals i socials.

Buscamos soluciones a la problemática de la vivienda en el territorio

El gobierno de UA en la máxima institución aranesa ha encargado un estudio para elaborar un **Plan de Vivienda** con el objetivo de buscar **soluciones a la grave situación que vive la Valle de Aran** en este ámbito.

Dado que la **competencia exclusiva** en materia de **vivienda** corresponde a la **Generalitat**, el gobierno de UA en el Conselh Generau d'Aran ha **reclamado más competencias**, dotadas como es debido, en este ámbito que le **permitan actuar** más allá de aquello que le está permitido hacer ahora.

Encontrar **soluciones urgentes** a la grave situación de **falta de vivienda asequible** en Aran es una cuestión primordial para Unitat d'Aran, que también ha actuado en el Ayuntamiento de Vielha e Mijaran, que fue el primer consistorio aranes en **intentar contener la escalada de viviendas de uso turístico** mediante la limitación de licencias de este tipo para poder **favorecer los alquileres a precios accesibles** para las familias del municipio.

UA persegueix la millora de la mobilitat en la C-28

Des del govern del Conselh Generau d'Aran, UA treballa per abordar diferents reptes en **matèria de mobilitat a l'Aran**, per trobar solucions a una problemàtica històrica del territori. Per a això ha aconseguit diversos **avanços amb el govern de l'Estat en la millora de la N-230** i treballa també amb la **Generalitat per buscar alternatives a la C-28** creant l'**Agenda de Mobilitat Sostenible d'Aran**.

Abans dels canvis que es van produir en l'executiu català el mes d'octubre passat, el govern aranes havia aconseguit el **compromís de la Generalitat** a dur a terme la contractació d'un equip de suport per a la redacció d'aquesta agenda i els projectes a impulsar. UA continua persistint en aquest àmbit, compromesos a aconseguir una **millora en la mobilitat global del territori**.

Era nòsta prioritat: **es persones**

Era **atencion as persones** ei eth **pilar fonamentau** des politiquas d'UA, pr'amor d'açò, amiam a tèrme accions entà melhorar e **consolidar eth nòste sistèma social e sanitari**, coma era metuda en foncionament deth **Servici d'Atencion en entorn Domiciliari (SAeD)**, qu'a atengut dejà a mès d'ua trentia de persones granes, damb discapacitat o besonhs puntuaus enes sòns domicilis.

Tanben s'a reforçat era **atencion ara discapacitat** mejançant un convèni damb ADDA e era societat mercantil Gureak entà **impulsar era atencion de persones damb discapacitat** emplegadas en centre de trabalh e fomentar era inclusion sociolaborau.

Se mantien e refortilhen **aliances estrategiques** coma era qu'Aran Salut a damb eth **Parc Salut Mar**, artenhuda per UA ena **legislatura 2007-2011**, que permet ath nòste sistèma sanitari facilitar er **accés a servicis de nauta especializacion**, coma eth d'oncologia, que ven de celebrar es sòns **10 ans de foncionament**; o era aliança damb eth **Laboratòri de Referéncia de Catalunya**, gràcies ara quau eth nòste sistèma de salut a accés a servicis de nauta especializacion, tecnologia e disponibilitat de professionaus qualificadi, atau coma un ampli catalòg de pròves.

Defenem er aranés ena escòla

Ath long de mès de **40 ans**, Unitat d'Aran a defenut tostemp **era lengua pròpria d'Aran**, e n'a reclamat era sua **proteccion, normalizacion e impuls**. Per aquest motiu, en conèisher era aprobacion dera Lei 8/2022 sus er emplec e aprenedissatge des lengües oficials en ensenhament non universitari, qu'**eliminaue eth caractèr de lengua veiculara der aranés**, UA refusèc de manèra immediata eth tracte qu'era lengua pròpria d'Aran recebie en aquesta norma e actuèc damb fermesa deuant d'aquest retrocediment.

UA **impulsèc ua declaracion institucionau** que siguec aprovada per unanimitat en plen deth Conselh Generau d'Aran e que recebec eth **supòrt explicit deth sector educatiu dera Val d'Aran** e presentèrc ua **Iniciativa Legislativa en Parlament de Catalunya**.

Eth 25 de gèr, era sindica d'Aran, Maria Vergés, **defensèc en Plen deth Parlament** aquesta Iniciativa, que superèc eth tramit deth debat ara totalitat a on se refusèren es esmenes presentades per Vox e eth grop mixt.

D'aguesta forma, Unitat d'Aran **artenh tornar era seguretat juridica ara veicularat der aranés ena Escòla Aranesa**, e mòstre eth sòn compromís entà contunhar lutant pera **defensa e respècte ara lengua pròpria d'Aran e ara escòla deth nòste país**.

Er aranés
ja NON se TÒQUE!

Defenem e impulsam er autogovèrn d'Aran

Eth passat 3 de noveme, era **sindica d'Aran e secretària generau d'UA, Maria Vergés**, compareishec en **Parlament de Catalunya** tà hèr pedagogia dera **singularitat aranesa** e qu'era cramba catalana e es sòns deputats coneishen es **rèptes, grèuges e oportunitats** deth nòste país.

Ena sua intervencion, destaquèc era **importància der autogovèrn aranés** entà poder èster util entàs **persones**, en tot plaçar-les en centre des **politiques** e dera gestion e reclamèc **respècte e leiautat institucional** per part deth govèrn catalan, atau coma eth **compliment dera Lei d'Aran** e era **melhora des recorsi** entà poder desvolopar aquest autogovèrn dera forma mès efiçaç.

Atau madeish, denuncièc era **situacion critica der aranés**, era **manca de finançament e proteccion** a ua lengua minoritària en ua situacion espciaument fragil, e demanèc as deputats e deputades era sua complicitat entara aprobacion dera **iniciativa legislativa impulsada per UA en govèrn deth Conselh Generau d'Aran e registrada aqueth madeish maitin** en Parlament de Catalunya entara modificacion dera Lei des Lengues Oficiaus en Ensenhament, que suprimís eth caractèr de "lengua veiculara" der aranés.

UA vota a favor del pressupost de la Diputació de Lleida per reforçar l'autogovern i millorar els equipaments de l'Aran

El grup d'Unitat d'Aran a la Diputació de Lleida va votar a favor del pressupost de la institució provincial per a l'any 2023. **Aquest suport intenta contribuir a la governabilitat de la Diputació per a reforçar així l'autogovern aranés**, sobretot en matèria d'**inversions sanitàries**, però també per garantir la **millora d'infraestructures territorials**, com la **carretera de Vilamòs**, i el **finançament necessari per a la construcció del centre de biomassa de Les**, entre altres actuacions pendents de la Diputació a l'Aran.

També cal destacar la **col·laboració de la institució provincial amb el sector esportiu**, com el **manteniment del Palai de Gèu de Vielha**, les proves **UTMB Val d'Aran** i **Freeride World Tour Baqueira Beret** i el **Centre de Tecnificació**, a més de les ajudes de lliure concurrència obertes per als esportistes i activitats esportives.

D'altra banda, les **entitats locals mantenen els plans d'inversions, de manteniment dels equipaments municipals**, així com els **plans de salut** i els nous plans per afavorir el **re poblament dels municipis petits**.

Eth govèrn der Estat invertís en manteniment der auviatge istoric deth Parador d'Arties

Entre es 81 milions d'euròs qu'eth Ministèri de Industria, Comèrç e Torisme **invertirà** en patrimoni istoric de Paradors, eth **Parador Nacionau Gaspar de Portolà d'Arties** ne receberà 520.677€ entara **reabilitacion dera tor e era restauracion dera capèla**. Ua inversion que respon ath besonh de reabilitar, mantier e suenhar er immens patrimoni istoric que i a laguens der hilat de Paradors de Torisme.

UA logra avances históricos en la mejora de la N-230

Tras más de veinte años **sin inversión en la mejora de la N-230**, Unitat d'Aran ha conseguido el **compromiso del Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana** para desarrollar **acciones de mejora de la N-230 consensuadas** con los territorios donde circula esta vía.

En los últimos meses, se ha anunciado un **contrato de servicios para la redacción del proyecto de acondicionamiento** de esta vía con tramos de tres carriles **entre Benabarre y Sopeira**, se ha licitado el proyecto de mejora del tramo de la **boca norte del Túnel de Vielha a la capital aranesa**, y se ha hecho pública también la aprobación del estudio informativo de **"Acondicionamiento de la carretera N-230 en su tramo de Sopeira a la boca sur del Túnel de Vielha"**.

Que UA cuente con **presencia en el gobierno del Estado** en Madrid, a través del **Secretario General para el Reto Demográfico, Paco Boya**, permite trasladar **asuntos primordiales para Aran**, como el estado de la N-230, a los responsables estatales.

Cercam eth reconeixement der Estat ara singularitat aranesa

Era sindica d'Aran, Maria Vergés, e eth secretari generau entath Rèpte Demografic, Paco Boya, s'an amassat en Madrid damb eth secretari d'Estat de Política Territoriau, Alfredo González, a qui presentèren es principaus caracteristiques der autogovèrn aranés, en tot tractar sus es possibilitats de reconeixement per part der Estat ara singularitat deth nòste territòri dempús d'auer trasladat aguesta madeisha voluntat ara ministra.

Eth reconeixement e supòrt der Estat Espanhòu permeterie a Aran seguir auançant en desvolopament dera sua autonomia, damb er objectiu de poder continuar exercint un autogovèrn que permete plaçar as personas en centre des politiquas e es accions.

UA a arthenhut hèr a arribar aguesta demana ath govèrn der Estat e Vergés e Boya s'emplacèren damb eth secretari d'Estat de Política Territoriau a trobar es mecanismes e formules que permeten aguest reconeixement ath temps que se tròben acòrds de colaboracion en diuersi encastres socio economics.

Impulsem la innovació territorial

Ministeri per a la Transició Ecològica i Repte Demogràfic, a través del secretari general pel Repte Demogràfic, Paco Boya, ha signat un conveni de 124.000€ amb el Conselh Generau d'Aran i les Diputacions d'Osca i Lleida per a crear un marc de cooperació entre les institucions i crear tres Cèl·lules d'Innovació Rural als territoris de Lleida i Osca que repliquin l'actual Hub d'Innovació HèPic i que impulsin les actuacions necessàries per a crear una dinàmica territorial que es fonamenti en la col·laboració públic-privada, la innovació i la retenció i atracció del talent local.

ROSA MIRAT:

“Ei de besonh que i age mès hemnes comprometudes damb era politica”

Rosa Mirat dèc un pas endeuant ena politica aranesa en an 2015, en tot presentar-se per prumèr còp enes listes d'Unitat d'Aran. Enes darrères eleccions, es de 2019, siguec escuelhuda naua baïessa d'Es Bòrdes, en tot encetar ua naua etapa en aquest consistòri. Pendent aquesti lèu quate ans de legislatura, Rosa a artenhut revitalizar eth sòn municipi damb ua guardada entath futur e eth fèrm compromís de trabalhar en favor des sòns vesins e vesies.

Qué t'a portat a participar en politica?

Principalements, es ganas de melhorar es nòsti pòbles. Damb açò non voi díder que se trapèssen en un estat maumerenc, mès òc que pensi qu'ère de besonh ua persona joena entà melhorar eth municipi en quauqui aspèctes e sajar de trapar ua guardada de futur entà impulsar Es Bòrdes e plaçar-lo en sègle XXI.

Coma valores era tua experiéncia?

Me cau reconéisher que m'è sorprenut entà ben, pr'amor qu'auia era pòur de que dar eth pas ena politica podèsse confrontar-me damb es mens vesins. Non a estat atau de cap manèra e, ath delà, me cau reconéisher que trabalhar entà melhorar eth municipi e entà melhorar era vida des persones qu'i viuen m'apassione encara que, a còps, sigue difícil.

Cres qu'ei important qu'es hemnes s'impliquen ena gestion publica?

Sense cap dubte. Venguem d'epòques a on mos an dirigit, lèu exclusivament, es òmes e pensi que, fòrça còps, auem punts d'enguarda fòrça diferenti. Ei de besonh compdar damb ua major preséncia de hemnes ena politica que mos poguen aportar es sues idèes e iniciatives.

Totun, pensi qu'en Es Bòrdes auem marcat diferéncia gràcies a Ana Maria Tomas Palomares, qu'en an 1979 esdevenguèc era prumèra baïessa dera Val d'Aran, qu'a estat ua gran referenta entà fòrça de nosates.

En qué as centrat eth tòn mandat en Es Bòrdes?

Ei difícil definir un unic objectiu en quau centrar-te quan te trapes en un Ajuntament damb manca de personau e un pressupòst minim. En aquesti quate ans, auem auut de trabalhar intensaments entà trapar hònts economics que mos permetèssen possar iniciatives entà melhorar

diuèrsi aspèctes deth municipi. Totun, pensi que m'è centrat especiaument enes aspèctes comunautaris, en aqueres accions qu'auien coma objectiu melhorar eth dia a dia des persones des nòsti pòbles, en retrobament dera gent e ena infància.

Quini son es principaus rèptes qu'afrònte Es Bòrdes en particular, e era Val d'Aran en generau?

En cas d'Es Bòrdes pensi que mos cau seguir desvolopant era recuperacion d'un punt d'interès culturau tant important coma ei Castèth-Leon, que represente ua part importanta dera istòria e auiatge deth municipi e de tota era Val d'Aran e que mos permeterie plaçar-mos coma punt de referéncia, quauquarren que ja auem iniciat e trabajam amassa damb eth Conselh Generau d'Aran.

Ath delà, tanben pensi que cau afrontar un rèpte globau coma ei eth cambi climatic e auem de hèr incidéncia ena aplicacion de naues hònts d'energia mens contaminants e mès amables damb es entorns naturaus, que mos permeterien tanben recuperar oficis tradicionaus ath temps que suenham eth nòste entorn, e en Aran era gestion forestau en aquest cas esdeven indispensable, autan tara energia coma tà esvitar es huecs e incèndis de sisaua generacion.

En çò que hè ara Val d'Aran, pensi qu'eth principau rèpte que mos trapam per deuant ei arténher un desvolopament territorialu sostenible, damb ua transicion graduau e ua diversificacion economica que mos permite desvolopar nau sectors economics, quauquarren en çò qu'Unitat d'Aran trabalhe ath capdauant des institucions.

Un desir...

Poder contunhar, coma enquiara, suenham ara Val d'Aran e sustot as persones que i viuen.